

Beszámoló a Minor Média/Kultúra Kutatóközpont 2018-as tevékenységéről

A 2017-ben megalapított Minor Média/Kultúra Kutatóközpont előzménye az időben messzebbre tekintve az ELTE Média és Kommunikáció Tanszékének a kisebbségi reprezentációval kapcsolatos elemző hagyománya, közelebbről a kutatóközpont alapítójának tevékeny részvétele a 2011 óta kurzusként és nyílt filmprogramként működő Romakép Műhely szervezésében. További, még közvetlenebb előzmény az utóbbiból szervesen kinövő, 2015-2017 között zajló tehetséggondozási program. (Az ennek keretében lezajlott kutatás eredménye egy konferencia és egy tanulmánykötet lett, amely letölthető a Média és Kommunikáció Tanszék honlapjáról:

<http://media.elte.hu/letoltheto-tanszeki-kiadvanyok/>)

2018 során a kutatóközpont aktív tagjává vált két hallgató: Varga Krisztina doktori hallgató a roma kulturális intézményesülés, azon belül a múzeum témáját kutatja, Cseke Balázs kommunikáció- és médiatudomány mesterszakos hallgató a részvételi képkészítés nemzetközi és hazai gyakorlatát.

2018 folyamán tovább bővült a kutatóközpont által elkezdett kutatások köre. Előkészítettünk egy leletmentő folyamatot, melynek során 2019 tavaszán belekezdünk a magyarországi roma kulturális örökség körébe tartozó anyag digitalizálásába (Daróczy Ágnes és Bársony János VHS-állományáról van szó, melyben a kultúraszervező médiamunkás-történész páros által készített mozgóképes anyagok találhatóak).

2018 tavaszán, egy visegrádi partnerség keretében zajló pályázat támogatásával a Romakép Műhely két tagja Prágába látogatott (Horváth Iringó, Müllner András), hogy tanulmányozza a cseh film múzeumi körülmények között és erős múzeumpedagógiai hangsúllyal történő, történeti és technikai fókuszú bemutatását (Národní filmové muzeum/National Film Museum, Prague <http://www.nafilm.org/en/>). Ennek az együttműködésnek az egyik eredménye a Romakép Műhely Müllner András és Pócsik Andrea szerzőpáros által írt módszertani kiadványának angol nyelvű verziója: *Roma Visual Lab Report 2011-2016* <http://www.romakepmuhely.hu/english-romani/>.

Mint az a fentiekből is kiderült, a Minor Média/Kultúra Kutatóközpont zászlóshajója ez idő szerint a Romakép Műhely. A 2011 óta minden második félévben megszervezett filmprogram 2018 tavaszán szintén megvalósult a szokásos 6+1 eseménnyel. A hat menetrendszerű esemény a hazai és nemzetközi archívumok romaképeinek bemutatásával és elemzésével zajlott, az egy programon kívüli eseményt a Nemzetközi Roma Napon szerveztük egyszerre három helyszínen, Szegeden, Pécsen és Budapesten. Ez utóbbiakat a Parforum Kulturális Egyesülettel együttműködésben hoztuk létre, és egy általuk vezetett részvételi akciókutatás eredményeképpen született filmet vetítettünk le az adott helyszínek érintett közösségeinek bevonásával. (A film címe *Remake_Bodony*, meghívott vendégeink a film szereplői, készítői, a helyben működő részvételi akciókutatók, a közönségben pedig a helyi közösségek képviselői, például tanodák diákjai ültek.) A program (valamint a beszámoló megtekinthető a <http://www.romakepmuhely.hu/romakep-muhely-8/> weboldalon. A program támogatója a Nemzeti Kulturális Alap volt.

A NaFilm-mel való együttműködés 2019-ben is folytatódik. Első körben egy újabb látogatással, amelynek célja a második prágai kiállítás megtekintése, valamint a kurátor-partnerekkel való megbeszélés; második körben pedig, ugyanebben a visegrádi keretben tervezzük egy részvételi képkészítést tematizáló magyarországi kiállítás megvalósítását 2020 folyamán. (Ez a tervezett kiállítás szervesen nő ki a 2019 tavaszán megvalósuló Romakép Műhely-programból. Ennek témája a MyStreet közösségi filmkészítés európai, ázsiai és magyar vonatkozásban. A 6+2 alkalmas program Budapest különböző kulturális helyszínein valósul meg. A plusz két program közül az egyik egy workshop volt, amelyet a Trafóban tartottunk magyarországi részvételi képkészítésben érdekelt műhelyek képviselőivel; a második a Nemzetközi Roma Napon valósul meg, a Romakép Műhely

immár több évre visszamenő hagyományaként. Bár a 2019-es program már a kutatóközpont 2019-es munkájáról szóló beszámoló része lesz, de fontos hangsúlyozni, hogy a program előkészítése 2018 őszén zajlott. Az program előkészítése nem csak a programot megalapozó 2018 őszi mesterszakos kurzuson lezajlott kutatásban, valamint filmválogatásban, szakértő vendégekkel való kapcsolatfelvételben realizálódott, hanem egy olyan tanulmányútban, amelyen a kutatóközpont két tagja, Cseke Balázs és Müllner András vett részt. A cél a 2018 őszi, Jihlavai Nemzetközi Dokumentumfilm Fesztivál tanulmányozása volt, amelyben Cseke Balázs az ELTE hallgatói ösztöndíjának, Müllner András pedig az Erasmus+ kutatói ösztöndíjának a segítségével vett részt. A tanulmányút során a fesztivál filmvetítésein, workshopjain és mesterkurzusain való részvétel mellett két interjút készítettünk, az egyiket Dominika Andraskoval, a MyStreet cseh szervezőjével, a másikat Zoya Laktionovával, az ukrán MyStreet győztesével. (Az ő egyik munkája szerepel a Romakép Műhely 2019-es évadnyitó programjában.)

A jihlavai fesztivál kapcsán még azt a kiegészítést kell tennünk, hogy a műfajismeret-műhelygyakorlat óra keretében egy magyarországi fesztiválnak is partnerei voltunk. Konkrétan a Verzió Nemzetközi Emberi Jogi Filmfesztivállal működtünk együtt, ennek során filmismertető, szinopszisok, kritikák születtek, és ezek egy része meg is jelent a Verzió blogján. Továbbá az ELTE BTK HÖK-től nyert pályázati támogatással a hallgatókkal jelen voltunk a fesztiválon, és tudósítottunk annak eseményeiről.

Müllner András,

a Minor Média/Kultúra Kutatóközpont vezetője

Budapest, 2019. február 27.